

ni kezdett nekik. A szép hölgynek huszártiszt udvarlót, Hunyadynak sok pénzt, sikert, utazást. Apám tenyerébe tekintve, mint egy váci Szibilla, sötét ábrázata még inkább elfeketült:

– Magának egyszer már levágták a fejét! Vigyázzon, másodszor nem ússza meg!

Fölismerete talán, hallott Olivecrona operációjáról? Aligha tudott olvasni. A vészbanyát némi aprópénzzel elzavarták, komor hangulatban értek át a villába. Apám pontosan egy esztendő múlva meghalt agyvérzésben.

Az embernél nincs csodálatosabb

– Maga budai, igaz? – szólít meg a körúton egy kövér prémgalléros. – Hogy-hogy Pesten?

– Képzelve, átjöttem.

A térkép dicsérete

Élek-halok a jó térképekért. Már csinos gyűjteményem van: nem a régiségek érdekelnek, inkább a jelen, azok az országok, amelyekben jártam vagy járni szeretnék. Bármerre fordulok meg, fölkeresem a szaküzeteket, és egyébként is ragadnak hozzám a térképek; az utazási irodák, benzinkutak, szállodai porták szabad választékának telhetetlen dézsmálója vagyok. S minden izgat, a vaskos, sokrétű földrészmappáktól a legapróbb részletekig, városok, negyedek, hegyek, szigetek, öblök, tavak, jelesebb folyószakaszok, mint a Rajna Köln és Mainz közt, a magyar Duna-kanyar, a Mississippitorkolatvidéke, a prospektusok kinagyított vázlatai a nevezetes helyek körül, a térképes névjegyek, melyek Japánban lakcímül szolgálnak, tengerek, áramok, mélységek, a tengerfenék, víz alatti hegyvonulatok, síkságok, szakadékok. Külföldi barátaimat, ismerőseimet váltig arra kérem, küldjenek térképet. Otthon esténként nagy utazásokat teszek a papiroson, gyalogosan szelem át Ausztrália járatlan őserdeit, atommeghajtású bűvárnaszádon hajókézem az Északi-sarkra, a Holdra szálllok. Apropos, a Hold felszínéről is van remek mappám, a National Geographic Society, az amerikai földrajzi társaság kiadványa: évi nyolc dollárért tagjuk lévén, kapom a folyóiratukat, valamennyi pompás melléklettel, és kedvezményes áron a csoda-színes atlaszokat, vászonra dolgozott, kiakasztható mesterműveket, amelyeken egyre akad új nézni- és fölfedeznivaló.

Nem tudom, mit szólna hozzá Lukács György: nekem a térkép a tökéletes realizmus. Minden rajta van, ami lényeges, és semmi, ami lényegtelen,

esetleges. Feltétele a legteljesebb pontosság, szabatoság, félreérthetetlennek és félremagyarázhatatlannak kell lennie: a műfaj nem tűri meg a homályt, zavart, gőzös irracionalizmust. A legelegánsabban szűkszavú közlés, bőven hagyja a képzeletnek, erősen számítja a fantáziára. Arányos, gazdaságos, kis helyre sokat sűrít, s noha szenttelen és megvesztegethetetlenül tárgyilagos, szárazsága csupán formai, az élet lüktet tündöklő színeiben, a táj, és benne az emberi mű. A legszilárdabb, kikezdzhetetlen igazság, s mivel a változót, mulandót rögzíti, nem fog rajta az idő. Azt szeretném – elérhetetlen cél –, hogy amit írok, olyan legyen, mint a térkép.

Hazám

Hosszas távollét után, óceánokon át különféle légitársaságokkal Európába érkezve, Madridban végre MALÉV-gépre szállok, ez már hazáig visz, egy darab Magyarország. Holszezon vagy mi a csuda: Zürichig én vagyok egyetlen utasa. Ennek kijáró reverenciával fogadnak, hozzá, úgy tetszik, fel is ismertek, az első osztályba ültetnek, a csinoska stuvi elhalmoz enni-innivalóval, váltig kínálgat, kihoz a személyzetnek készült garantált presszókávéból is. Még mohóbban kapok az otthoni sajtón, reggel Ferihegyről indultak, velük a friss pesti újságok. Milyen furcsa: mintha az odakint töltött idő kihullott volna az életemből, megint a *mai napba* csöppenni, a hónapokkal ezelőtt elejtett fonalat a forró jelenben fölvenni. Először a halálozást futom át, majd a sportot, onnan lapozok vissza az izgalmas belpolitikai hírekre, melyik vezető hányadik kerületbe látogatott. Magyar szívem megdobog, ki tudja, holnap tán azt olvasom: *K. F. ismét a XI. kerületben!*

Hogy kevéske dolgával végzett, a kislány rágyújt, mellém ül.

– Ha elárul nekem valamit, én is elmondok valamit.

– No csak! Mire kíváncsi?

– Kikről szól ez az új novellája? Amiben az a részeg társaság...

Türelmesen magyarázni kezdem, mint már oly sok hasonló kérdésre, hogy az író sosem egyszerűen kopírozza az életet, összevon, kiszűr, kever és vegyít, innen is, onnan is vesz elemeket, vonásokat, úgy gyúrja és formálja alakjait satöbbi, satöbbi. A kedves légikisasszonyt ez már nem érdekli annyira, figyelme ellanyhul, a valóság unalmasabb a pletykánál.

– No és mit akart maga mesélni?

– De nem tőlem hallotta.

– Jó, jó, persze.

– Hát csak az, ha nem haragszik meg... Maga otthon ki lesz nyírva.

– Kinyírnak? Engem?

– Nem én mondtam!